

УДК 796.032

Вацеба О. М., к.пед.н., професор (Львівський державний університет фізичної культури)

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ПРОГРАМНО-НОРМАТИВНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПРОЕКТУ «ОЛІМПІЙСЬКА НАДІЯ-2022»

***Анотація.** В статті досліджено концептуальні підходи до забезпечення підготовки України до проведення зимових Олімпійських Ігор, проведено аналіз потенційних конкурентів, спортивної складової олімпійського турніру та об'єктів, які необхідно побудувати Україні, обґрунтовано необхідність розвитку вітчизняної спортивно-туристичної інфраструктури.*

***Ключові слова:** Олімпійські Ігри, стратегічний проект, спортивна інфраструктура.*

***Аннотация.** В статье исследованы концептуальные подходы к обеспечению подготовки Украины к проведению зимних Олимпийских Игр, проведен анализ потенциальных конкурентов, спортивной составляющей олимпийского турнира и объектов, которые необходимо построить Украине, обоснована необходимость развития отечественной спортивно-туристической инфраструктуры.*

***Ключевые слова:** Олимпийские Игры, стратегический проект, спортивная инфраструктура.*

***Annotation.** The article investigates the conceptual approaches to Ukraine's preparations for the Winter Olympics, the analysis of potential competitors, of sporting part of Olympic competition and objects, which necessary to build Ukraine are realized, the necessity of the development of national sport and of tourist infrastructure is grounded.*

***Keywords:** Olympics, strategic project, sports infrastructure.*

Олімпійські Ігри сучасності кожних чотири роки актуалізують проблематику фізичної культури та спорту в усьому світі й є своєрідним мірилом рівня і якості розвитку спорту для конкретної країни та конкретної нації за певний проміжок часу.

В Україні, яка має давні та славні традиції в розвитку олімпійського руху, в останні роки активно обговорюються можливості та шанси на проведення Олімпійських Ігор, передусім зимових. Ідея проведення зимових Олімпійських Ігор в Україні була проголошена Президентом України В. Ф. Януковичем 27 травня 2010 року на засіданні Ради регіонів під час візиту у Львівську область й була схвально підтримана спортивною громадськістю України та органами державної влади.

Зауважимо, що незважаючи на успішне проведення європейської першості з футболу 2012 року та інших великих спортивних заходів, в Україні немає достатнього досвіду проведення масштабних офіційних міжнародних подій, рівня Олімпійських Ігор. Відтак важливе значення у процесах попередньої підготовки до реалізації стратегічного національного проекту «Олімпійська надія–2022», має всебічний науковий та науково-методичний супровід такої надважливої діяльності. Підкреслимо, що підготовка України до подання Заявкового файлу у Міжнародний Олімпійський комітет має виняткове значення не тільки для сфери спорту, але є важливим соціальним, політичним, економічним, інфраструктурним завданням.

Метою дослідження є розкриття основних засад підготовки і реалізації стратегічного проекту до проведення в Україні зимових Олімпійських Ігор.

Для вирішення поставлених завдань використовувалися методи теоретичного аналізу та узагальнення даних статистики й офіційних документів та окремі загальнонаукові методи: системний аналіз (аналіз, синтез, узагальнення); порівняльно-історичний метод; метод аналогій.

Законодавча та програмно-нормативна база: 8 вересня 2010 року підписано Указ Президента України «Про заходи щодо визначення і реалізації проектів із пріоритетних напрямів соціально-економічного та культурного розвитку» за № 895, одним із пріоритетних національних проектів якого було визначено проект «Олімпійська надія–2022». Метою цього проекту було визначено створення в Україні спортивно-туристичної інфраструктури, здатної прийняти Зимову олімпіаду 2022 року. Термін реалізації проекту згідно Указу: 5 років – перша черга; 9 років – загальний. Очікуваний бюджет: 22-25 млрд. грн. (з них 30 % приватні інвестиції).

27 жовтня 2010 року було підписано розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми розвитку в Україні спортивної та туристичної інфраструктури у 2011-2022 роках» за № 2068. Цим розпорядженням було створено Національне агентство з питань підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу державним замовником Програми.

29 червня 2011 року Кабінет Міністрів України ухвалив Постанову № 707 «Про затвердження Державної цільової соціальної програми розвитку в Україні спортивної та туристичної інфраструктури у 2011–2022 роках». Програма передбачає розвиток спортивної та туристичної інфраструктури в чотирьох областях України: Закарпатській, Івано-Франківській, Львівській та Чернівецькій.

Цією Постановою визначено: Державний замовник – Укрєвроінфрапроект. Керівник Програми – Голова Укрєвроінфрапроекту.

У цій Постанові було також передбачено окремим розділом обсяги та джерела фінансування на двох етапах. Зокрема, в Постанові було передбачено на 2011–2014 роки такі джерела та обсяги фінансування (табл. 1).

Таблиця 1

Джерела та обсяги фінансування Державної цільової програми розвитку в Україні спортивної та туристичної інфраструктури у 2011–2022 роках

Джерела фінансування	Обсяг фінансування	У тому числі за роками, млн. грн.			
		2011	2012	2013	2014
Державний бюджет	8197,52	54,2	2778,39	3169,07	2195,86
Місцеві бюджети	28		4	8	16
Інші джерела	4478,5	1688	1822,2	486,7	481,6
Усього	12704,02	1842,2	4604,59	3663,77	2693,46

Доцільно зазначити, що зважаючи на суттєві грошові видатки державного бюджету на підготовку та проведення в Україні Чемпіонату Європи з футболу 2012 року, фінансування цієї Програми у 2011 та 2012 роках не виконувалося у повному обсязі.

Відповідно до Указу Президента України щодо пріоритетних напрямків розвитку України – «Олімпійська надія–2022» важливі завдання були поставлені перед Львівською областю. Так, вже 6 липня 2010 року з ініціативи управління з питань фізичної культури та спорту облдержадміністрації відбулося перше засідання робочої групи з визначення пріоритетних завдань Львівщини з реалізації проекту «Олімпійська надія–2002».

12 серпня 2010 року було підготовлено розпорядження Голови Львівської обласної держадміністрації за № 822/0/5-10 «Про підтримку ініціативи Кабінету Міністрів України щодо підготовки до проведення в Україні 24 зимових Олімпійських Ігор у 2022 році та розробки державної концепції розвитку Українських Карпат», а також розпорядження за № 826/0/5-10 «Про створення робочої групи з комплексного розвитку с. Славське та навчально-спортивної бази «Динамо» олімпійської підготовки в с. Славське Сколівського району».

27-29 листопада 2010 року на запрошення Національного Олімпійського Комітету України (НОК України, президента Сергій Бубка) відбувся неофіційний візит в Україну та у Львівську область виконавчого директора Олімпійських ігор Міжнародного олімпійського комітету (МОК) Жильбера Феллі.

Доцільно відзначити, що під час візиту до столиці України в грудні 2010 року президент МОК Жак Рогге заявив, що Львівщина має потенційні можливості для проведення Олімпійських ігор у 2022 році.

3-5 квітня 2012 року за активного сприяння облдержадміністрації відбувся візит експертів німецької компанії PROPROJEKT Frankfurt am Main Germany у Львівську область до потенційних місць проведення міжнародних змагань з зимових видів спорту, за результатами якого було підготовлено об'ємний пакет відповідних рекомендацій.

10 вересня 2012 року уряд затвердив техніко-економічне обґрунтування (ТЕО) національного проекту "Олімпійська надія–2022", розробленого німецькою компанією PROPROJEKT Planungsmanagement & Projektberatung GmbH, яке передбачає формування двох кластерів:

1. «Львівська льодова зона» – змагання з хокею, керлінгу, ковзанярського спорту, фрістайлу, шорт-треку й фігурного катання;

2. «Снігова зона» – на базі навчального центру зимових видів спорту «Тисовець» (Львівська область) – змагання зі стрибків із трампліна, лижного двоєборства, біатлону, лижних перегонів і сноуборду та підзона «Гірськолижна арена» у смт. Воловець (гірський хребет Боржава, Закарпатська область) – з гірськолижного спорту (швидкіний спуск, слалом).

1 лютого 2013 року у Львівській облдержадміністрації під головуванням заступника голови – керівника апарату облдержадміністрації Івана Степановича Груника відбулася обласна організаційна нарада з питань підготовки до подання заявки на проведення XXIV Зимових Олімпійських Ігор 2022 року в Україні з розглядом таких питань:

– загальна інформація про попередню концепцію та рекомендації фахівців PROPROJEKT Frankfurt am Main щодо проведення XXIV Зимових Олімпійських Ігор 2022 року в Україні;

– інформація про загальні вимоги НОК України до Львівської області з питань підготовки до подання заявки на проведення XXIV Зимових Олімпійських Ігор 2022 року в Україні;

– подання пропозицій до персонального складу місцевої робочої групи з питань підготовки до подання заявки на проведення XXIV Зимових Олімпійських Ігор 2022 року в Україні та складу обласного оргкомітету. Визначення окремих завдань членам місцевої робочої групи за завданнями НОК України та термінів їх виконання.

27.06.2013 року в обласній державній адміністрації відбулося засідання Організаційного комітету Львівської області із забезпечення підготовки та подачі заявки на проведення Зимових Олімпійських та Паралімпійських ігор 2012 року за участі Віце-прем'єр-міністра України О. Вілкула. Відповідальною особою за координацію заходів «Олімпійська надія–2022» від Львівської обласної державної адміністрації визначено заступника голови – керівника апарату облдержадміністрації Вадима Петровича Гураля.

19 липня 2013 року під головуванням голови облдержадміністрації В. В. Шемчука відбулося засідання робочої групи з питань реалізації проекту «Олімпійська надія–2022» з обговоренням таких питань:

1. Про обґрунтовані потреби та пропозиції щодо внесення змін до Державної цільової програми розвитку в Україні спортивної та туристичної інфраструктури у 2011–2022 роках.

2. Про розроблення та затвердження обласного та міського планів заходів щодо забезпечення будівництва нових спортивних і туристичних об'єктів, створення відповідної матеріально-технічної бази, приведення

існуючих спортивних об'єктів у відповідність із міжнародними стандартами та залучення до виконання таких планів коштів інвесторів.

3. Про розробку пропозицій до плану заходів з утвердження позитивного іміджу Львівщини, поширення інформації про її туристичний потенціал.

4. Про підготовку порядку заходів щодо передбачення у відповідних місцевих бюджетах видатків на реалізацію зазначених планів заходів.

Упродовж серпня 2013 р. окремими управліннями облдержадміністрації та галузевими службами підготовано об'ємну інформацію для Опитувальника з підготовки Заявкового документа на право проведення в Україні Зимових Олімпійських та Паралімпійських ігор 2022 року.

Упродовж серпня-вересня 2013 року у Львові та Сколівському районі проведено кілька міжнародних семінарів та нарад з питань підготовки інформації до Заявкового документа на право проведення Зимових Олімпійських та Паралімпійських ігор 2022 року

Зауважимо, що одним із найскладніших сучасних завдань є розбудова інфраструктури автомобільної дороги М-06 Київ-Чоп з переведенням її у першу категорію (з двома роздільними смугами та роздільним рухом). Ця дорога об'єднає чотири гірськолижних курорти «Тисовець», «Плай», «Боржава», «Славське».

Іншим важливим завданням є модернізація існуючих ліній залізничного зв'язку Львів – Сколе – Воловець та залізничної станції Сколе/Тисовець. Вивчаються ініціативи Сколівської районної державної адміністрації з відновлення вузькоколісного залізничного зв'язку між м. Сколе та спортивною базою «Тисовець» (проект «Карпатський трамвай»). Розпочато будівництво Бескидського тунелю вартістю 102,7 млн. євро.

На порядку денному відкриття у 2013–2014 роках нових пунктів пропуску на українсько – польському кордоні «Грушів – Будомеж» та «Угринів – Долгобичув». У перспективі у Карпатському регіоні необхідно відкрити ще 3 пункти пропуску.

Підкреслимо, що відповідно з вимогами МОК, офіційна заявка на проведення Ігор буде подаватися НОКом України не пізніше жовтня – листопада 2013 року, а у 2015-му році МОК має визначитися з місцем проведення Ігор.

Відомо, що планують подавати заявки такі міста (список постійно оновлюється та уточнюється):

Азія: Харбін, Китайська Народна Республіка;

Європа:

– Мюнхен, Німеччина – місто подало заявку на проведення Олімпіади-2018, однак, в разі невдачі, претендуватиме на Ігри-2022;

– Тахко, Куопіо та Гельсінкі, Фінляндія – голова місцевого НОК заявив, що Фінляндія може прийняти Олімпійські ігри лише у цих місцях. Прем'єр-міністр Фінляндії потім заявив, що Фінляндія може прийняти Олімпіаду разом з іншими нордичними країнами;

– Тулуза, Франція – було оголошено, що в разі неуспіху Аннесі в заявці на проведення Олімпіади-2018, Тулуза спільно з Андоррою та Іспанією подаватиме заявку на Ігри-2022;

– Ліллегаммер або район міст Ставангер, Берген та Восс, Норвегія – оголошено про бажання проводити ігри в цьому регіоні;

– Закопане, Польща – 6 березня 2010 року Лех Качинський заявив, що хоче, аби в його країні проводилася Олімпіада–2022. Є ймовірність подання спільної польсько-словацької заявки;

– долина Прахови, Румунія – колишній прем'єр-міністр Келін Попеску-Терічану заявляв, що країна розглядає можливість подавати заявку на проведення ігор;

– Барселона або Сарагоса, Іспанія – мери міст оголосили про наміри подавати заявки;

– Швейцарія – у листопаді 2010 року міністр спорту Швейцарії заявив, що країна розглядає можливість проведення Олімпійських ігор. Наразі відомо про бажання таких міст, як Цюрих, Берн, Женева та Давос;

– Львів, Україна.

Північна Америка: Квебек, Канада – мер міста Квебек та губернатор провінції Квебек заявляли, що місто готується до проведення ігор;

– Солт-Лейк-Сіті, або Денвер, або Ріно та озеро Тахо, США.

Австралія та Океанія:

– Нова Зеландія – НОК Нової Зеландії заявив про плани подавати заявку на проведення Олімпіади-2022 в цій країні. Розглядається як варіант проведення ігор у всій країні, так і окремі варіанти, зокрема, міста Данідін або Квінстаун.

Нами проаналізовано також і спортивну складову олімпійського турніру–2022. У передбачуваній програмі змагань зимового олімпійського турніру будуть представлені такі види спорту:

– *біатлон* (чоловіки – 5 гонок; жінки – 5 гонок);

– *бобслей* (чоловіки – 2 види програми; жінки – 1 вид);

– *гірськолижний спорт* (чоловіки – швидкісний спуск, супергігант, комбінація, гігантський слалом, слалом; жінки – швидкісний спуск, супергігант, комбінація, гігантський слалом, слалом);

– *керлінг* (чоловіки, жінки);

– *ковзанярський спорт* (чоловіки – 6 дистанцій; жінки – 6 дистанцій);

– *лижне двоєборство* (чоловіки – 3 види програми);

– *лижні гонки* (чоловіки – 6 видів програми; жінки – 6 видів програми);

– *санний спорт* (чоловіки – 2 види програми; жінки – 1 вид);

– *скелетон* (чоловіки, жінки);

– *сноуборд* (чоловіки – 3 види програми; жінки – 3 види програми);

– *стрибки на лижах з трампліну* (чоловіки – 3 види програми);

– *фігурне катання* (пари, чоловіки, жінки, танці на льоду);

– *хокей* (чоловіки, жінки);

– *фрістайл* (чоловіки – могул, скі-крос, лижна акробатика; жінки – могул, скі-крос, лижна акробатика);

– *шорт-трек* (чоловіки – 4 дистанції; жінки – 4 дистанції).

Є чималі шанси, щоб олімпійського статусу набув *натурбан*.

Отже, для успішного проведення міжнародних спортивних змагань потрібна й відповідна спортивна база, а саме (табл. 2).

Важливою є програма використання та збереження основного багатства лісового фонду Карпат під час будівництва об'єктів спортивної, транспортної інфраструктури, інженерних мереж, Олімпійських селищ.

При цьому, як відзначають міжнародні експерти та фахівці НОК України, вкрай важливою є майбутня спадщина реалізації проекту «Олімпійська надія–2022», в якій варто виокремити: спадщину для міської інфраструктури, спадщину для спорту, спадщину для туризму.

Аналіз передумов реалізації проекту «Олімпійська надія–2022» дозволяє узагальнити й сформулювати такі **висновки**:

1) Львів та гірська зона області мають сприятливі природні передумови для проведення зимових олімпійських ігор, зручне місце розташування, привабливі умови для розвитку туризму після проведення олімпіади;

2) гірський рельєф Українських Карпат забезпечує вимоги МОК для проведення міжнародних змагань з окремих зимових видів спорту;

3) Львів та Львівська область володіють певними елементами інфраструктури для організації ігор із зимових видів спорту, ряд запроєктованих і діючих об'єктів інфраструктури міста можуть бути перебудовані в об'єкти зимової олімпіади;

4) стан наявних спортивних об'єктів та споруд вимагають докорінної реструктуризації та оновлень;

5) для забезпечення вимог МОК необхідним є спорудження ряду спортивних об'єктів;

6) готельна інфраструктура Львова та області є однією з найкращих серед регіонів України, в наявності досвід прийому та обслуговування іноземних туристів; для задоволення вимог МОК вимагається розширення мережі готельних номерів в місцях проведення ігор;

7) Львів є важливим транспортним вузлом України, знаходиться на перетині важливих транспортних магістралей, забезпечений густою сіткою залізничних колій, автошляхів, має повітряне сполучення;

8) відстань від Львова до гірськолижних районів є суттєвою і сучасний стан сполучення не дозволяє її подолати швидко. Це одна із слабких сторін олімпійської заявки Львова, що вимагає кардинальних заходів з вдосконалення транспортного сполучення між олімпійськими об'єктами;

10) задоволення вимог МОК щодо переміщення учасників та гостей олімпіади вимагає вдосконалення схеми міського сполучення у м. Львові, між місцями проведення змагань в Карпатах, включаючи район Боржави;

Таблиця 2

Інформація щодо необхідних спортивних об'єктів для підготовки та проведення зимових Олімпійських ігор 2022 року

Вид спорту	Спортивні об'єкти для проведення змагань та тренувань	Загальна місткість людей	Примітка
<i>Біатлон та бобслей</i>			
Біатлон	Стадіон для біатлону з відповідною інфраструктурою (лижна траса, стрільбище, трибуни для глядачів)	12 000	
Бобслей	Санно-бобслейна траса	12 000	Спільне використання з санним спортом
Скелетон	Санно-бобслейна траса	12 000	
Санний спорт	Санно-бобслейна траса	12 000	
<i>Лижні види</i>			
Гірськолижний спорт	Гірськолижні траси для зазначених дисциплін відповідно до стандартів FIS	7 600	
Лижне двоборство	Лижний стадіон з відповідною інфраструктурою, комплекс трамплінів	12 000	Спільне використання зі стрибками на лижах з трампліна
Лижні гонки	Лижний стадіон з відповідною інфраструктурою (лижна траса, трибуни для глядачів і т. ін.)	12 000	
Стрибки з трампліна	Комплекс трамплінів (К-90, К-120)	12 000	
Сноуборд-дінг	Траси та споруди для зазначених дисциплін, що відповідають стандартам FIS	12 000	
Фрістайл	Траси та трамплін (акробатика) для зазначених дисциплін, що відповідають стандартам FIS	12 000	
Керлінг	Палац спорту з льодовим майданчиком 30 x 60 м	6 000	
<i>Ковзанярські види</i>			
Ковзанярський спорт	Льодовий стадіон із овалом 400 м	6 900	
Фігурне	Палац спорту	14 300	

катання	Тренувальна ковзанка	2 000	
Шорт-трек	Палац спорту,	14 300	Спільно з фігурним катанням
	Тренувальна ковзанка	2 000	
Хокей з шайбою	2 палаци спорту (окремо для жінок та чоловіків),	18 650	
		7 200	
		Тренувальна ковзанка (2)	

9) наявний стан дорожньо-транспортної інфраструктури не відповідає вимогам МОК, тому він вимагає оновлення, розширення та покращання;

11) аналіз існуючих умов перевезення та обслуговування всіма видами транспорту доводить необхідність їх доведення до світових стандартів;

12) оцінювання стану медичних послуг в Львові та області засвідчує наявність мінімальної матеріально-технічної бази та певні напрацювання в плані обслуговування масових спортивних заходів (Євро 2012).

13) враховуючи зимовий період проведення ігор, коли травматизм, як правило є вищим, система медичних послуг області повинна бути розширена та удосконалена відповідно до сучасних стандартів медичної допомоги;

14) аналіз можливостей задовольнити вимоги безпеки та охорони при проведенні олімпійських ігор доводить наявність певного кадрового та технічного потенціалу, який вимагає вдосконалення;

15) технологічна та енергетична інфраструктура оцінюється як застаріла, вимагає оновлення та розширення;

16) законодавча база адаптована до міжнародних норм переміщення громадян, митницею напрацьований досвід організації пропуску через митний кордон України;

17) проект «Олімпійська надія 2022» ініційований керівництвом держави та всесторонньо ним підтримується в організаційному та фінансовому плані;

18) урядом України прийнято ряд нормативних актів, націлених на розробку та впровадження проекту «Олімпійська надія 2022»;

19) аналіз можливостей фінансування проекту підтверджує необхідність об'єднання всіх можливих джерел та форм залучення фінансових засобів;

20) сприятливі маркетингові передумови для проведення олімпійських ігор у Львові забезпечуються статусом міста як одного з провідних українських освітніх центрів, який володіє відповідним потенціалом для формування обслуговуючого олімпіаду персоналу;

21) Львів є відомим туристичним центром, має багату історично-культурну спадщину, розвинуту готельно-ресторанну інфраструктуру, що створює привабливі передумови визнання міста центром зимової олімпіади;

22) певний внесок в маркетинг зимових олімпійських ігор у Львові вносить проведена в області та місті робота по просуванню Львівського регіону на світові ринки, зокрема ринок туристичних послуг.

1. <http://2022.org.ua/> 2. http://sport-oda.lviv.ua/newspost.php?id=4283#_UIHV-1POuSo

3. http://uk.wikipedia.org/wiki/Зимові_Олімпійські_ігри_2022 4. Герцик М. С. Вступ до спеціальностей галузі „Фізичне виховання і спорт”: Підручник. / Герцик М. С., Вацеба О. М. – Харків: „ОВС”, 2005. – 240 с. 5. Зайдовий Ю.В. Історико-політичні

та організаційні аспекти формування і розвитку національних олімпійських структур в Україні та країнах Європи. – Львів: НВФ «Українські технології», 2004. – 174 с. **6.** Олімпійці Львівщини 2012: Довідник / Укладачі: Вацеба О., Опьола Х., Майборода Ю. – Львів, "Спектраль", 2012. – 19 с.

Рецензент: д.пед.н., доцент Поташнюк І. В.